

ЗДРАВНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ ECDC

Информация относно легионерската болест за мениджъри на обекти за настаняване на туристи

Отказ от отговорност: Тази информационна листовка е предназначена само за обща информация. Свържете се с отговорните органи във вашата държава относно насоки за действие или закони, специфични за вашата държава.

Какво представлява легионерската болест?

Обща информация

Всяка година се съобщава за повече от 1 000 пътуващи, заразени от легионерската болест*. Рискът от легионерската болест при настаняване по време на пътуване обаче може да бъде намален. Тази листовка съдържа информация за собственици или мениджъри на обекти за настаняване на туристи (напр. хотели, апартаменти, къмпинги).

Какво представлява легионерската болест?

Легионерската болест представлява тежка пневмония (инфекция на белите дробове), причинена от бактерията *Legionella*. Около 5—10% от пациентите умират. Не всеки, изложен на въздействието на *Legionella*, ще се разболе. Хората с подлежащо заболяване, пушачите и възрастните хора са изложени на по-висок риск от заболяване под въздействието на *Legionella*. Симптомите обикновено започват от два до десет дни след заразяването, но в редки случаи могат да се развият до три седмици след него.

Заболяването обикновено започва с повишена температура, втрисане, главоболие и мускулни болки. Следва суха кашлица и затруднения при дишането, които могат да се задълбочат до тежка пневмония. При една трета от пациентите се наблюдава диария или повръщане, а около половината страдат от объркване и нарушаване на мисловните процеси. Повечето пациенти трябва да бъдат хоспитализирани и лекувани с подходящи антибиотици. За диагностицирането са необходими специфични лабораторни тестове. Диагнозата често се поставя, след като пътуващият се върне у дома.

* Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията. Легионерската болест в Европа, 2014 г. Стокхолм: ECDC, 2016 г. Може да се намери на адрес: <http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/legionnaires-disease-europe-2014.pdf>

Как става заразяването с легионерската болест?

Легионерската болест се причинява от вдишването на микроскопични водни капчици (аерозоли), съдържащи бактериите *Legionella*. Тези бактерии живеят във вода и се размножават, когато условията са подходящи, например в застояла вода в създадени от човека водни системи при 20°C до 50°C. Аерозоли с *Legionella* могат да се получат например при пускане на водопроводен кран или душ, от мехурчетата, изкачващи се във водата в спа басейн, или от някои климатици.

Дали обектът за настаняване е източникът на заразяване?

Ако бъде съобщено, че лице с легионерска болест е имало престой в конкретен обект за настаняване, това не означава непременно, че пациентът се е заразил там. Възможно е заразяването да е станало на много други различни места. Когато обаче има два или повече случая след престой в един и същ обект за настаняване, особено в рамките на кратък период от време, вероятността източникът на заразяването да е обектът за настаняване се увеличава. При такава ситуация са необходими спешни проучвания на този обект.

Като мениджър на обект за настаняване на туристи вие трябва да бъдете запознати с риска от легионерската болест и да вземете мерки за възможно най-голямо намаляване на този риск.

Кои са рисковите зони в обектите за настаняване на туристи?

Риск от инфекция има навсякъде, където могат да се създадат водни капчици (аерозоли). Ето някои примери:

- Душове и водопроводни кранове
- Спа/хидромасажни вани
- Охладителни кули и изпарителни кондензатори, използвани за климатизиране
- Декоративни фонтани, особено на закрито
- Витрини за храна, в които има влага, и други устройства, в които се образуват изпарения
- Водни системи от градински маркучи, използвани за поливане на растенията

Къде може да оцеляват и да се размножават бактериите *Legionella*?

- Във вода при температури между 20°C и 50°C
- В резервоари или цистерни за топла и студена вода
- В тръби, в които има слаб воден поток или изобщо няма такъв (това включва и необитавани помещения)
- В налепите (слой от биологични вещества) и замърсяванията по вътрешните повърхности на тръбите и резервоарите
- Върху гумените или естествени влакна в подложките и уплътненията
- В нагревателите на вода и резервоарите с гореща вода
- Във варовиковите и корозионни наслоявания в тръби, душове и водопроводни кранове.

Тези условия благоприятстват развъждането на *Legionella* и увеличават риска от заразяване на гостите и персонала.

Как наблюдаваме разпространението на легионерската болест?

Европейската мрежа за наблюдение на легионерската болест (ELDSNet) извършва наблюдения върху разпространението ѝ. Те се координират от Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC). В мрежата участват епидемиолози и микробиолози, определени от националните органи по общественото здраве в ЕС и много държави от цял свят. Тази мрежа обменя информация между държавите, в които има заболявания, и държавите, където може да е станало заразяването. Освен това мрежата има процедури за уведомяване на туроператорите при групови случаи на заболявания. Можете да намалите този риск чрез план за контрол на *Legionella*.

Какво мога да направя аз като мениджър на обект за настаняване на туристи, за да избегна заразяване с легионерска болест на моите гости?

Намаляване на риска: план от 15 точки за намаляване на риска от *Legionella*

Рискът от легионерска болест може да бъде намален.

Препоръчваме на хотелиерите и на другите собственици на обекти за настаняване да следват плана от 15 точки, за да намалят риска от заразяване с *Legionella*:

1. Определете лице, което да отговаря за контрола върху разпространението на *Legionella*.
2. Уверете се, че определеното лице е преминало обучение и притежава достатъчно опит, за да може да изпълнява компетентно ролята си, и че останалият персонал е обучен и разбира важността на ролята си при контрола върху разпространението на *Legionella*.
3. Поддържайте горещата вода наистина гореща и осигурете циркулацията ѝ през цялото време: 50°C — 60°C (твърде гореща, за да държите ръцете си в нея повече от няколко секунди) в цялата система за гореща вода.
4. Поддържайте студената вода студена през цялото време. Температурата ѝ трябва да се поддържа под 20°C в цялата система до всички изпускателни отвори (това може да се окаже невъзможно, когато околната температура е висока, но трябва да се положат всички усилия, за да се гарантира, че студената вода, която влиза в помещенията и която се съхранява, остава възможно най-студена).
5. Пуснете всички водопроводни кранове и души в стаите за гости и в другите помещения за няколко минути, за да оставите водата да тече (докато достигне температурите, посочени в точки 3 и 4) поне веднъж седмично, ако стаите не са заети, и винаги преди заемаването им.
6. Пазете главите на душовете и крановете чисти и без варовикови отлагания.
7. Редовно почиствайте и дезинфекцирайте охладителните кули и свързаните с тях тръби, използвани при климатичните системи — поне два пъти годишно.
8. Почиствайте, източвайте и дезинфекцирайте нагревателите за вода (калориферите) веднъж годишно.
9. Извършвайте дезинфекция на системата за гореща вода с високо ниво (50mg/l) на хлор в продължение на 2—4 часа след работа на системата и нагревателите на вода и преди началото на всеки сезон.
10. Почиствайте и дезинфекцирайте редовно всички филтри на вода съгласно указанията на производителя поне веднъж на един до три месеца.
11. Проверявайте ежемесечно работата на резервоарите за съхранение на вода, охладителните кули и видимите тръби. Уверете се, че всички покрития са без изменения и стабилно стоят по местата си.
12. Проверявайте вътрешността на резервоарите за студена вода поне веднъж годишно, дезинфекцирайте с хлор 50 mg/l и почиствайте, ако има отлагания или други замърсявания.
13. Когато правите промени в системата или монтирате нови части, уверете се, че това не води до периодичен или липсващ воден поток в тръбите и дезинфекцирайте системата след всяка извършена работа.
14. Ако има спа басейн (наричан също хидромасажен басейн, джакузи, хидромасажни вани), уверете се, че:
 - той се обработва постоянно с 2—3 mg/l хлор или бром и нивата на pH се отчитат поне три пъти дневно;
 - поне половината от водата се сменя всеки ден;
 - пясъчните филтри се промиват ежедневно;
 - цялата система се почиства и дезинфекцира веднъж седмично.
15. Записвайте ежедневно всички стойности, свързани с обработката на водата, като температура, pH и концентрация на хлор, и осигурете редовната им проверка от страна на мениджъра.

От експерти в тази област трябва да бъдат потърсени допълнителни съвети относно специфичния контрол. Те могат да извършат пълна оценка на риска в обекта за настаняване. Местните органи по общественото здраве също могат да дадат допълнителни препоръки.

Тестване за наличие на *Legionella* в околната среда

Тестването за *Legionella* е полезен инструмент, но само ако се извършва от обучен персонал, който извършва успоредно и оценка на водната система. Освен това образци от водата могат да бъдат изследвани в лаборатории, акредитирани за тестване за *Legionella* (напр. от UKAS, ISSO, ACCREDIA или еквивалентни на тях национални органи). Отрицателният резултат от тестването не означава непременно, че в обекта за настаняване няма *Legionella* или че няма риск.

Как да намеря повече информация?

На уебсайта на ELDSNet* можете да намерите повече информация и връзка към „European technical guidelines for the prevention, control and investigation of infections caused by *Legionella* species, June 2017“.

* <https://ecdc.europa.eu/en/about-us/partnerships-and-networks/disease-and-laboratory-networks/eldsnet>